

Eurooppa-neuvosto, presidentti ja ulkoministeri / VEU:n lehti, joulukuu 2009

EU:n uusi perustuslaki on nyt voimassa.

Se uitettiin "Lissabonin sopimuksen" salanimellä läpi kansanäänestysten ja parlamenttikäsittelyjen.

Perustuslain mukaan EU:lla on nyt "presidentti" ja "ulkoministeri" - ja politbyroo.

Eurooppa-neuvosto

EU:n jäsenmaiden kansalaisilla on kaksoiskansalaisuus. Olemme suomalaisia ja unionikansalaisia.

Perustuslailla lakivaltaa meidän, puolen miljardin eurokansalaisen, elämäämme siirrettiin pienen pienelle 27 henkilön sisäpiirille: valtioiden johtajille (jotka Ranskaa ja vähän Suomea lukuun ottamatta ovat pääministereitä). He muodostavat Eurooppa-neuvoston. Ennen se kokoontui vähintään neljä kertaa vuodessa huippukokouksiin, jotka olivat vain keskustelukerhoja, mutta nyt siitä tuli virallinen päätöksentekaelin.

Demokratiaan kuuluu avoimuus ja läpinäkyvyys. Siltä osin EU:n demokratiavaje syvenee, kun Eurooppa-neuvostossa käydyistä keskusteluista eivät pääministerit saa kertoa kenellekään, eivät oman kansansa edustajille parlamenteissa saati kansalaisille. Salailua perustellaan EU:n "toimintakulttuurilla".

Presidentti Kekkosta arvosteltiin aikanaan siitä, että hän kävi keskusteluja kahden kesken Neuvostoliiton johtajien kanssa. Samaa kritiikkiä kuuluu tänään esittää Eurooppa-neuvoston kokouksiin osallistuvan Suomen pääministerin toiminnasta. Hän on paikalla - yhden lautasen kanssa - yksin ja käy keskusteluja, joiden tulokset voivat olla Suomea oikeudellisesti sitovia lakeja. Suomi siis siirtää EU:n perustuslailla lakivaltaa EU:n politbyroolle, jossa kulloisellakin Vanhasella on tosiasiallinen valta päättää Suomen laeista ohi eduskunnan.

Kekkosen aikaan presidentillä ei sentään ollut lakivaltaa hänen edustaessaan Suomea ilman todistajia.

Presidentti ja pääministeri

EU:n presidentiksi valittiin Belgian pääministeri Herman Van Rompuy ja ulkoministeriksi Ison Britannian parlamentin ylähuoneen aatelineen työväen (Labour) piiskuri Catherine Ashton.

Valintoja on kuvattu vitsiksi.

Pienen maan edustaja EU:n presidenttinä vie viran haltijalta uskottavuuden puhua

koko EU:n nimissä, eikä ulkoministerilläkään, joka ei koskaan aikaisemmin ole ollut tekemisissä ulkoasioiden kanssa, ole sitä puhelinnumeroa, johon USA:n, Kiinan tai Venäjän johtajat voivat soittaa halutessaan puhua EU:n kanssa.

Toisaalta hyvä näin.

Mitä epäuskottavammat henkilöt hallitsevat unionissa, sitä enemmän valtaa jää jäsenmaille. Jos virkoihin olisi nimetty kunnianhimoiset pyrkurit, he olisivat pian tehneet virat näköisikseen, eikä EU olisi ollut jäsenmaidensa näköinen.

Presidentin virassa ei ole paljon tosiasiallista valtaa. Jäsenmaiden suhtautuminen kyseiseen toimeen näkyy siinä, miten paljon henkilökuntaa hänelle annetaan käyttöön (arvattavasti vähemmän kuin ne 40 eurokraattia, jotka Euroopan Parlamentti on antanut puhemiehensä byrooseen). Presidentti on symbolinen henkilö samassa sarjassa kuin EU:n lippu tai hymni; osa liittovaltion brändinmuodostusta.

Ulkoministerillä sen sijaan on paljon alaisia, sillä Lissabonin sopimukseen sisältyy unionin ulkoasianhallinnon keskittäminen ja jäsenmaiden lähetystöjen korvaaminen monissa kolmansissa maissa unionin diplomaateilla. Se on kova ase unionin käytössä jäsenmaiden täysivaltaisuutta vastaan; ovathan ulkoasiat itsenäisen valtion tunnusmerkistöä.. Se tekee perustelluksi Suomen presidentin osallistumisen huippukokouksiin. EU:n Venäjän politiikka tai osallistuminen EU:n ulkomaisiin sotiin (esimerkiksi Georgiassa) ovat Suomen ulkoasioita ja Suomen perustuslain mukaan presidentin toimenkuvassa.

Lipponen Harrison Fordina

Jos henkilövalinnat olivat vitsi, sitä oli myös suomalaishelpoliitikkojen ehdokkuus kyseisiin virkoihin. Se otettiin vakavasti vain suomalaisessa mediassa.

Gazpromin agenttina toimivan Paavo Lipposen ehdokkuuden takana oli vain hän itse ja joukko vanhoja elefanteja (nimeltä mainittiin Delors, Schröder ja Prodi), joilla ei ole edustusta EU:n kabineteissa. Martti Ahtisaarenkin nimi mainittiin presidenttipelissä, mutta hän sanoo tienneensä viikkoja etukäteen valittavat henkilöt (Lipponenkin tiesi) eikä ilmoittautunut presidenttikilpaan (jossa hän olisi totuttuun tapaan ollut EU:hun kuulumattoman USA:n ehdokas).

Ahtisaaren nimi mainittiin The Economist-lehden toimittajan kolumnissa monien muiden ehdokkaiden seurassa, ja kyseisestä mitättömästä maininnasta tuli Suomessa suuri uutinen. Se osoittaa suomalaisen median huonoa arvostelukykä. Helsingin Sanomissakin toimittaja Unto Hämäläinen antoi demareiden vedättää itseään kokosivun verran Italian kuninkaallisen sukutaustan perineen Paavo Lipposen muutettua halunsa EU:n presidentin viran sijasta ulkoministeriksi.

Suomessa mainittiin europresidenttiehdokkaana myös Tarja Halonen ilman että kerrottiin, mistä hänen nimensä oli listoille löytynyt. Valintojen jälkeen myös Alexander Stubb antoi ymmärtää, ettei

hän olisi alkanut EU:n presidentiksi, vaikka olisi pyydetty. Ei pyydetty, joten Stubbini ei tarvinnut olla alkamatta.

Talouskomissaari Olli Rehn

EU:n uutena raha- ja talouskomissaarina Olli Rehnin tehtäviin kuuluu panna markkinat kuriin läpikotaisin finanssioidussa (financialization)

uudessa eurooppalaisessa KAPITALismissa, johon on tartutettu amerikantauti. Sen oireita ovat ahneus, keinottelu, lama ja työttömyys.

Homma hoituu, jos Rehn on yhtä jämerä komissaari kuin on istuvan komission kilpailukomissaari Neelie Kroes (tuleva tietoyhteiskuntakomissaari). Hän uskalsi EU:n nimissä sakottaa valtioiden pääomittamia konkurssipankkeja ylisuurista valtionavuista. Niistä nimittäin syntyi moraalivaje (moral hazard) suurten pankkien saadessa valtion tuet ja takuut pienten jäädessä paitsi ja joutuessa tulemaan omillaan.

Nykyinen sisämarkkinakomissaari Charlie McCreavy, irlantilaisen telaketjukapitalismin asiamies EU:ssa, veti maansa pankkikriisin seurauksena - Irlannin joutuessa kansallistamaan kolme suurpankkia - länget kaulaansa ja ehdotti niitä vedettäväksi myös eurooppalaisten pankkien kaulaan. Hän on komission nimissä laatinut monia direktiiviesityksiä sääntelyn lisäämiseksi ja seuraavan laman torjunnan aloittamiseksi. Niiden perusteeksi käy talousnobelisti Paul Krugmanin mielipide: ”Kaikkia sellaisia toimintoja, jotka joudutaan rahoitusmarkkinoiden kriisitilanteessa pelastamaan niiden elintärkeän roolin vuoksi, pitää voida valvoa myös silloin kun mitään kriisiä ei olekaan.”

Yhteisen rahan asioissa Euroopan Keskuspankki (EKP) on itsenäinen ja riippumaton EU:sta ja komissaareista. EU:n nimityspakettiin kuulune

toistaiseksi julkituomaton uuden pääjohtajan valinta, jossa ranskalainen vaihtunee saksalaiseksi. Kun Saksa saa komissioon energiakomissaarin ja Ranska sisämarkkinakomissaarin, näiden suurten maiden edustajat ovat pitäneet huolen maidensa eduista. Tarvittaessa suuret maat kävelevät Olli Rehnin ja muiden pienten maiden edustajien ohitse, sivuitse ja ylitse.

Suurten jäsenmaiden talous on niille liian tärkeä asia jätettäväksi EU:n ja jonkun pienen maan ollirehnin hoitoon.